

# Hayat

*Hayata, daima hayata.. dünyaya  
daha çok hayat katalımı!*

Nietzsche

Cilt VI. 1 Eylül 1929. Sayı : 138

Musahaba

## Kendi kendine inanmayanlar

Aramızda sık sık tesadüf edilen bir tip vardır. Bunlar kendi yaptıklarıyla kendileri alay ederler, iştirak eylediği işleri kendileri de beğenmezler, kendileriyle beraber olanlar da nefisleri gibi bunların istihza mevzuudur. Ne yapıyorsunuz? diye sorduğunuz zaman “ ne yapalım birader, gösterişle meşgulüz „ derler. Bunlara göre hayat mütemadiyen aldatmaktan, aldatır olduğunu söylemekten ibarettir. Bu gibiler garip bir hava yabalar: Onların zehirledikleri yerlerde vazife duygusu yoktur. Dayanılacak, üzerinde durulacak, müdafaa olunacak fikir mevcut değildir. Hiç bir şeye hatta kendilerine de inanmazlar. Etrafa bakan dikkatli bir göz aramızda bu nevi insanların çoğaldığını görür.

Cürüm işleyenlerden nefret ederiz, çünkü her cürüm içtimaî

tesanüde karşı gelmektir. Halbuki bu söylediğim insanlar “hayat,, ın hiç bir ahlâkî kıymetini kabul etmezler. Onlarca vazife diye inanılacak ve takip edilecek bir yol düşünülemez. Nefisleri gibi cemiyet te aldatma ile gıdalanır. Bunlara göre son zamanlarda çok söylenen bir tabirle bütün işler bir “katakulli,, den ibarettir. Bunların nazarında vazife ve millî cemiyete bağlanma duygusu mevcut değildir. Bu tiplerin çoğalması cürümlerin artmasından fazla cemiyeti hırpalar, onun için bu tip insanların çoğalmasından daha çok korkmalıyız.

Bu gibilerle mücadele için ne yapmalı? birinci derecede yapılacak şey bu insanların takbihle, hatta nefretle karşılanmasıdır. Nefsini alay mevzuu yapanlar bu kadar, küçülmüş ve razı olanlar, yaptığı işe ve vazifeye inanmayanlar hayatın

manevî ve ahlakî kıymetine ehemmiyet vermiyenlerdir. İnsanlığa hiç bir yararlığı dokunmayacak olan bu kimse erin cemiyeti bozmamalarına çalışmak herkes için bir vazifedir.

Bu günün Maarif adamlarına düşen mühim iş te gençleri böyle bir hale düşmekten korumak olmalıdır.

Gençlere anlatmalıyız ki hayata esaslı kıymeti veren en mühim âmil vazifeye bağlanmaktır.

Kendine bir yol açmağı, o yolda zevkle, imanla çalışmağı bilmeyen insanlar, yorgunluğunu yaptığı işin iyiliğiyle unutmayanlar hakikî saadet nedir, bilemezler. Gençlere böyle bir ahlakî yaşayış zevkini veriniz, artık kendi kendine inanmayan, yaptığıyla alay eden insanlar göremezsiniy.

Mehmet Emin

Yeni program etrafında:

# Orta tedrisatta Edebiyat

Liselerimizde edebiyat programları baştan başa değişmiş gibidir. Buna değişmeden ziyade inkılap diyebiliriz. Zira son şekli ile bu program garbi ve garpten gelen tesirleri esas telakki ediyor. Bu telakkiyi doğuran kuvvet yeni harfler, ve bu harfleri de meydana koyan Büyük halâskârdır.

Kültürle medeniyetin temamiyle ayrı şeyler zannedildiği zaman, liselerde Türk edebiyatı tarihi öğretilmekle iktifa edirdi. Millî olan kültürle beynelmilel medeniyet arasında en derin münasebetler bulunduğu anlaşıldıktan sonra bu esasın değişeceği muhakkaktı. İnsan, ferdî hayatında bile kendini tanımak için başkalarını tanımaya mecbur iken bu ihtiyacı fikir sahasında hissetmeğe imkân olamazdı,

Yüz senedenberi medeniyet değiştiren bir millet olduğumuzu söylemeğe lüzum var mı? Yeni dahil olduğunuz büyük zümreyi teknikte taklit edebilmek için dahi, onu doğuran hayatî espabı, doğumuna müessir olan irânı bilmek zarurî değil midir? Bütün bu hayat safhalarını en iyi gösterecek vasıta ise şüphesiz edebiyattır.

Tanzimata kadar maalesef "humaine: beşerî," ve âlemşumul eser verememiş olan, hatta bazı aksamında "millî," addedilmesi bile mümkün olmıyan şark takidi edebiyatımız bize ancak hazırlanmış aksü'amelleri anlatmak itibarile kıymetlidir. Gösterdiği hayat dünündür. Bu günle mü-

nasebeti yoktur. Halbuki edebiyat tedrisatı değil dünü, sadece bu günü bile tanıtmakla iktifa edemez; o yarını da yaratacak o an idealleri telkin edebilmelidir. Müstehase olmuş bir vaziyette bulunan ve böyle olması da pek tabii olan eski edebiyatımızdan "yarın,"ı duymak muhal içinde muhal dir.

Bu günün gençliğine verilecek ideal numunesi o halde nerde?... Mese â, Henri Poincare den daha vazih, daha batıcı bir şekilde bu günün ilmini teşhir eden alnato'e France okunmadan ilmin kıymetini anlamak ne kadar güçtü? Şeytan su'etindeki zekâ ile âlim şekledindeki beşer tecessüs ve ihtirasının mücadele ve münasebetini görmek için Faust'u bilmem-li midir? Yanı başınızda baş döndüücü değişiklikler yapmış 100 milyonluk bir kütleye rehberlik eden eserlerden nasıl habersiz kalabiliriz? Her sahada Avrupa üst o'mıya çaışan Amerikalının taha süs ve tecessüslerini bilmeyelim mi?

Şu halde gençliğimiz, intibak zaruretinde bulunduğu garp hayatına, gene o hayatın

ifadesi olan garp kültürünü hazmetmek suretile dahi olacaktır.

"İç bade, güzel sev var ise aklü şuurun, nasihatını almış ve sefahat fıçısına dalmış bir insan millî ve beşerî eserler veren mukaddes cihetten ebediyen mahrum kalacaktır. Arkasına aldığı insanları selâmete çıkarmak üzere iken onların tarz ve taarruzuna o'ramış bir "Rehber," in göğsünü yarıp kalbini bir meş'al gibi üzerine fırlatmasıdaki kudreti duymuş bir gençle,

*Gubaralûdedir mir'atı âlem gerdi  
hayretle  
Görünmez sureti ümmit baktım haylı  
dikkatle!*

Beytini diline virdetmiş bir genç arasındaki fark bütün bu mes'eleyi halle yarayacak en canlı bir delildir sanırım.

Mediyet bir düşünüş ve duyuş sistemi olduğuna göre duyuş ve düşünüşte en mükemmel nümuneler nerde ise aradan istifade edeceğiz. Orta tedrisatta edebiyat, artık bu hedefe doğru gitmelidir, ve böyle olmasında da en terbiyevî ve hayatî zaretler vardır.

*Hasan Âî*